

Vertrouwen, verbinden, verstevigen

Anti-pestprotocol

Naam document	Anti-pestprotocol
Verantwoordelijke	Conny van der Zande
Auteurs	Hanne Schaap en Zoë Stinissen
Versienummer	2.0
Datum eerste versie	23 augustus 2023
Laatst bijgewerkt	13 mei 2025
Status	Definitief

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Begripsomschrijving	3
3. Rolverdeling	4
4. Uitgangspunten pestprotocol.....	5
5. Taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen op het HML:	5
6. Basisafspraken.....	6
7. De No Blame-methode.....	7
8. Handelingsplan bij herhaling	8
9. Digitaal pesten.....	8

1. Inleiding

Respect voor de ander is een belangrijk uitgangspunt binnen het Haags Montessori Lyceum (HML). Om een veilig en prettig werkklimaat op school te verkrijgen is er bij voortduring aandacht voor de omgangsvormen en worden deze bespreekbaar gemaakt. Dit gebeurt regulier in de coaching. Desondanks kan het gebeuren dat leerlingen worden gepest. De klas en/of de school biedt dan niet meer de gewenste veiligheid. De ontwikkeling van een kind maar ook die van een groep leerlingen kan worden verstoord. Daarom zullen wij er alles aan doen om het pestgedrag aan te pakken. In dit protocol beschrijven we de wijze waarop het HML met pestgedrag omgaat. Het protocol is een verklaring van de vertegenwoordiger van de school en de ouders waarin wordt vastgelegd dat het pestgedrag op school niet wordt geaccepteerd en volgens een bepaalde handelwijze wordt aangepakt. Het HML neemt daardoor expliciet stelling tegen pestgedrag en stelt concrete maatregelen voor ter bestrijding en voorkoming van pesten.

2. Begripsomschrijving

Plagen is een vorm van spel waar de interactie heen en weer gaat. Alle betrokkenen vinden het leuk en de rollen wisselen onderling (de ene keer is iemand de plager de andere keer de geplaagde). Plagen is iets wat af en toe gebeurt en hierbij is iedereen gelijk aan elkaar.

Bij **pesten** is er sprake van machtsmisbruik. Iemand of een groep vertoont op regelmatige basis negatief/gemeen gedrag waartegen de ander zich niet kan verweren. Pesten kan op verschillende manieren gebeuren:

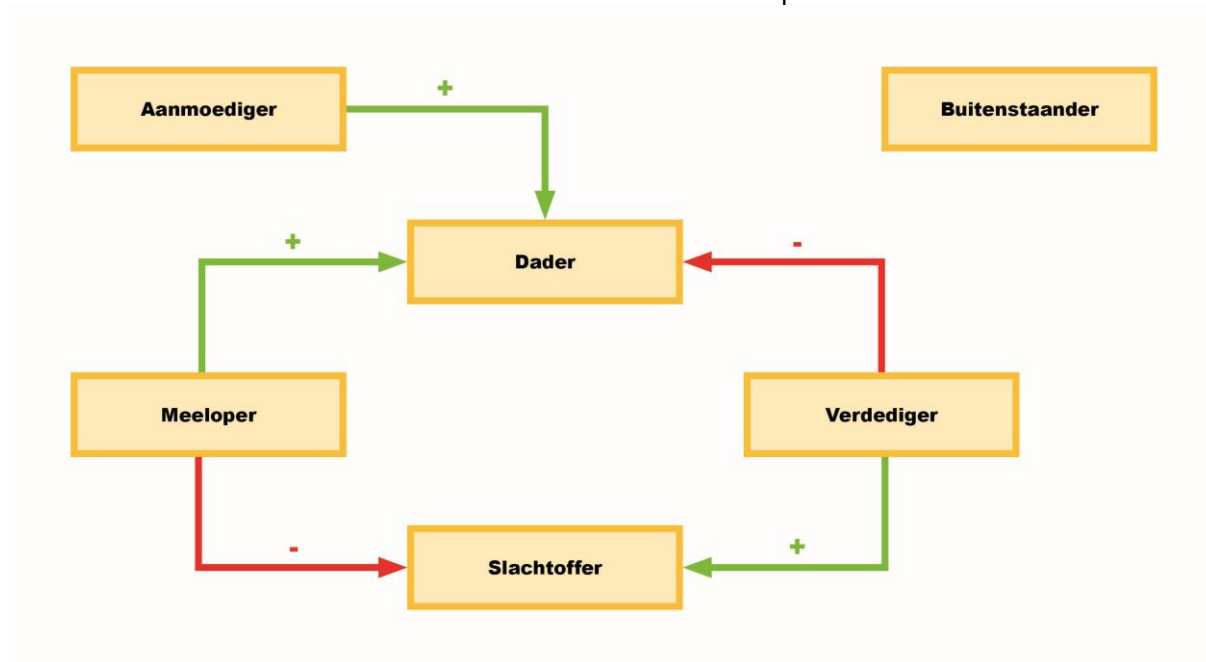
- ▶ **Verbaal**: bewust woorden gebruiken die een ander kwetsen, intimideren, beledigen of kleineren. Voorbeelden hiervan zijn: uitschelden bedreigen of beledigen;
- ▶ **Non-verbaal**: bewust gebruik van lichaamstaal of gezichtsuitdrukkingen om iemand te intimideren, buiten sluiten of kleineren. Voorbeelden hiervoor zijn: rollen met de ogen, afkeurend kijken of sarcastische gebaren maken;
- ▶ **Fysiek**: elke vorm van lichamelijk geweld of dreiging. Voorbeelden zijn schoppen, slaan of duwen.
- ▶ **Sociaal/relatieel**: het aantasten van sociale relaties of een reputatie. Voorbeelden hiervan zijn: roddelen, buitensluiten of opstoken;
- ▶ **Cyber**: herhaaldelijk negatief gedrag via digitale communicatiemiddelen zoals telefoon of computer. Voorbeelden hiervan zijn: beledigende berichten op snapchat, foto's doorsturen zonder toestemming of nepaccounts aanmaken over iemand anders. Vanwege de grote groei van alle sociale media, komt deze vorm van pesten steeds vaker voor.

3. Rolverdeling

Bij een peestsituatie zijn er verschillende groepen betrokken:

- ▶ **Dader:** de persoon/de groep die pest;
- ▶ **Slachtoffer:** de persoon/personen die worden gepest;
- ▶ **Aanmoediger:** Moedigt de dader aan, maar heeft geen actieve rol in het pesten;
- ▶ **Meeloper:** Gaat mee in het pestgedrag van de dader. Neemt niet het initiatief, maar doet wel actief mee;
- ▶ **Verdediger:** Neemt het op voor het slachtoffer en nemen hierin een actieve rol. Dit kan door naast het slachtoffer te gaan staan of door melding te doen bij een volwassene of een luisterend oor te bieden aan het slachtoffer.
- ▶ **Buitenstaander:** Dit is de groep die niks met de peestsituatie te maken heeft en geen invloed heeft op de situatie.

In het schema hieronder is te zien hoe de rollen invloed hebben op elkaar.

4. Uitgangspunten pestprotocol

Als we praten over pesten hanteren we de volgende uitgangspunten:

- ▶ Als er pesten/pestgedrag plaatsvindt ervaren we dat als een werkpunt voor de coach, de ouder(s)/verzorger(s) en de leerlingen in de klas. Het gaat dan zowel over de gepeste leerlingen en de pesters, als over de zijgende groep leerlingen.
- ▶ Het HML heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken. Dat willen we bereiken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt gezien.
- ▶ Medewerkers van het HML zijn steeds alert op pestgedrag in algemene zin. Als pestgedrag optreedt, nemen zij duidelijk stelling en melden dit bij de (hoofd)coach.
- ▶ Als pesten ondanks alle inspanning opnieuw optreedt, neemt de school de maatregelen.
- ▶ De schoolleiding, het team, de MR en het bestuur van VOH onderschrijven dit protocol.

5. Taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen op het HML:

Ouder(s)/verzorger(s)

Zowel de ouder(s)/verzorger(s) van het gepeste kind als de ouder(s)/verzorger(s) van de pester zijn erbij gebaat dat de communicatie met hun eigen kind zo goed mogelijk blijft. Dit kan door te vragen naar motieven en gevoelens, te helpen bij het zoeken naar oplossingen en door aan te geven dat erover praten geen klikken is.

Coach

De coach bespreekt de schoolafspraken aan het begin van het schooljaar. Ook de basisafspraken uit het pestprotocol komen ter sprake. De coach geeft een gepeste leerling extra bescherming en overlegt evt. met vakdocenten en onderwijsassistenten. Indien nodig bespreekt de coach het pestgedrag binnen de klas en met de ouder(s)/ verzorgers.

Anti-pestcoördinator

Wanneer de coach heeft vernomen dat een leerling gepest wordt, kan de coach contact zoeken met de anti-pestcoördinator. In eerste instantie heeft de anti-pestcoördinator een adviserende rol. Mocht de coach er niet uitkomen, dan wordt de anti-pestcoördinator ingeschakeld. Deze zal dan de gesprekken voeren met de gepeste leerling en de pester(s) (indien nodig met de ouder(s)/verzorger(s)). De anti-pestcoördinator op het HML is het aanspreekpunt bij pesten.

Coördinator passend onderwijs

Indien nodig kan de coördinator passend onderwijs worden ingeschakeld door de coach of anti-pestcoördinator. De coördinator passend onderwijs kan advies geven aan coaches/ vakdocenten en andere medewerkers m.b.t. leerlingenzorg en verwijst zo nodig leerlingen naar het schoolmaatschappelijk werk of externe instanties. Zowel de pester als de gepeste leerling kunnen door de coördinator passend onderwijs geholpen worden door o.a. te verwijzen naar interne hulpmogelijkheden (bijv. schoolmaatschappelijk werk) of externe hulpverleningsinstanties.

Leerlingen

Een leerling heeft een actieve rol bij het stoppen/ tegengaan van pesten. De leerling kan de pester vragen te stoppen. Het bespreekbaar maken met de coach is geen klikken. Als je niets zegt, kunnen anderen je ook niet helpen. Voor de pester geldt dat wanneer de ander aangeeft het grapje niet leuk te vinden, hij dient te stoppen.

Teamleider

De teamleider en leerlingcoördinator moeten op de hoogte zijn van het pesten. In eerste instantie lost de coach het pestprobleem op. Als dit niet lukt wordt de anti-pestcoördinator ingeschakeld. De anti-pestcoördinator zal (indien nodig) overleggen met de teamleider of leerlingcoördinator welke stappen er ondernomen moeten worden. Wanneer ouder(s)/verzorger(s) een gesprek aanvragen bij de teamleider of leerlingcoördinator m.b.t. een actuele pestsituatie sluit de coach ook aan. Daarnaast wordt overlegd of de anti-pestcoördinator aanwezig moet zijn bij dit gesprek.

6. Basisafspraken

- Ga met respect om met de ander.
- Wees verantwoordelijk voor elkaar binnen de klas/groep en zorg ervoor dat een ander niet altijd alles alleen moet doen.
- Gebruik alleen spullen van een ander wanneer je daarvoor toestemming hebt.
- Noem iedereen bij zijn of haar naam.
- Uitslachten is kwetsend dus doe dit niet.
- Blijf van elkaar af.
- Praat ruzies eerst samen uit. Als dat niet lukt, roep dan de hulp in van de coach.
- Vertel de coach wanneer je ziet dat een ander gepest wordt. Dat is geen klikken.

Kortom: Behandel een ander zoals je zelf ook behandeld wil worden.

Preventieve maatregelen

Om pesten te voorkomen zetten we ook een aantal preventieve maatregelen in. De coach bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken binnen de klas en de school. Hierbij wordt het verschil tussen plagen en pesten uitgelegd en het anti-pestprotocol benoemd. Op de algemene ouderavond wordt het anti-pestprotocol ook ter sprake gebracht en wordt er verwezen naar de website van de school. Indien nodig bespreekt de coach in een studieuur/b-wise aandacht aan het anti-pestprotocol.

7. De No Blame-methode

Op het HML werken wij met de No Blame-methode wanneer er iemand met pesten te maken krijgt. Deze methode is een preventie aanpak, gericht op het begrijpen van de oorzaken van ongewenst gedrag. Door gestructureerde gesprekken te voeren, waarbij de nadruk ligt op het verkennen van gedragsredenen en het vinden van gezamenlijke oplossingen, bevorderen we de cultuur van open communicatie en stimuleren we begrip en empathie. Er wordt een beroep gedaan op het inlevingsvermogen van de betrokkenen en op de persoonlijke verantwoordelijkheid van elk individu. De drie uitgangspunten van de No Blame-methode zijn:

- Het gaat om voorkomen en oplossen, niet om straffen;
- Er wordt veel aandacht besteed aan empathie;
- Er is gedeelde verantwoordelijkheid.

De No Blame-methode bestaat uit zeven stappen welke worden uitgevoerd onder begeleiding van een begeleider. Dit zal in de meeste gevallen de coach zijn, maar het kan ook voorkomen dat iemand anders (zoals de anti-pestcoördinator, teamleider of leerlingcoördinator) het stappenplan met de groep leerlingen doorloopt.

Het stappenplan is als volgt:

1. Gesprek met de gepeste leerling

De leerling doet diens verhaal bij een vertrouwd persoon binnen de school. Dit kan de coach zijn, maar ook bijvoorbeeld een docent waarmee een goede band is. In dit gesprek draait het vooral om het gevoel wat de leerling heeft en hoe deze met de situatie omgaat. Er wordt ook besproken welke stappen al zijn ondernomen om het pesten te stoppen en wat het resultaat hiervan is. Om de No Blame-methode toe te passen, wordt er toestemming gevraagd aan de leerling om een No Blame-groep samen te stellen. Samen wordt er bepaald wie in deze groep komt en wat er besproken zal worden.

2. Eerste bijeenkomst met de No Blame-groep

De begeleider organiseert de eerste bijeenkomst met de No Blame-groep, waarbij het draait om het vinden van een oplossing. De groep bestaat uit de dader(s), meeloper(s), vrienden en leerlingen die een positieve invloed hebben. De gepeste leerling zit niet in deze groep, omdat dit invloed kan hebben op het vinden van een oplossing.

3. Situatieschets

De situatie wordt besproken met de groep, hierbij ligt de aandacht op het gevoel van de gepeste leerling. Er wordt een beroep gedaan op het inlevingsvermogen van de groepsleden. Er worden geen vingers gewezen en niet ingegaan op specifieke details. Het draait om het probleem waarvoor samen met de groep een oplossing gevonden dient te worden.

4. Gezamenlijke verantwoordelijkheid;

Samen met de groep wordt er gekeken naar de verantwoordelijkheid die gezamenlijk wordt gedragen. Het is belangrijk dat de groep weet dat er niet iemand in de problemen zit of gestraft wordt op dat moment, maar wel dat iedereen die aanwezig is een bijdrage kan leveren aan de oplossing. De aanwezige leerlingen hebben het meeste contact (in positieve of negatieve vorm) met de gepeste leerling, waardoor zij de beste kans hebben om het pesten te stoppen.

5. Verzamelen van ideeën

Alle groepsleden denken na over hoe de gepeste leerling zich weer prettig kan voelen op school. De ideeën kunnen groot zijn, maar dit hoeft zeker niet. Alle kleine beetjes helpen. De voorstellen dienen positief, concreet en in de ik-vorm geformuleerd te zijn. Op die manier helpt het de betrokkenen om de plannen uit te voeren. Er wordt niet alleen gekeken naar wat de groep kan doen, maar ook worden tips verzameld voor de gepeste leerling. Er wordt toestemming gevraagd aan de groep leerlingen om de tips over te brengen.

6. Oefenperiode

Vanuit alle ideeën die zijn verzameld, wordt er met de groep besloten welke er worden uitgevoerd. Er zal een oefenperiode komen van ongeveer 14 dagen waarin de leerlingen de voorstellen uitvoeren. Bij de uitvoering is het belangrijk dat de groep de verantwoordelijkheid draagt en elkaar eraan helpt herinneren. Als het nodig is, kan de begeleider worden opgezocht voor vragen of advies.

7. Evaluatie

Na twee weken worden er evaluatiegesprekken gevoerd met alle betrokkenen van de situatie. Hierbij staat de vraag centraal: Hoe gaat het nu ten opzichte van een aantal weken geleden? Wanneer de gepeste leerling nog steeds onprettige gevoelens heeft, wordt er gekeken naar waar dit gevoel vandaan komt. Als het nodig is, zal het stappenplan nogmaals worden doorlopen.

8. Handelingsplan bij herhaling

Wanneer het pesten zich herhaalt, nodigt de coach of de teamleider/leerlingcoördinator/ de anti-pest coördinator de ouders van de pester op school uit voor een gesprek (eventueel met de pester). De gemaakte afspraken worden vastgelegd en opgenomen in het dossier van de leerling. Indien nodig krijgen duidelijke afspraken de vorm van een contract en worden ze als zodanig vastgelegd. Dit contract wordt door de pester, zijn/haar ouders en teamleider/ leerlingcoördinator ondertekend. Wanneer het pestgedrag hierna niet aanzienlijk verbetert en/of als de ouders onvoldoende meewerken naar oordeel van de schoolleiding kan deze besluiten tot het nemen van bijzondere maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn: het isoleren van de pester, schorsing met een maximum van één dag (of meer, maar dan wordt contact gelegd met de leerplichtambtenaar en de inspectie). Als het pestgedrag onvoldoende afneemt na bovengenoemde maatregelen, neemt de schoolleiding contact op met de inspectie om verdergaande maatregelen (waaronder definitieve verwijdering van de school) te bespreken.

9. Digitaal pesten

Digitaal pesten is een vorm van pesten via het internet. Digitaal pesten kent verschillende categorieën als onder andere; stalking, hacken en sexting. Het verschil tussen digitaal pesten en traditioneel pesten is dat de pester bij digitaal pesten anoniem kan blijven, de pester een groot bereik heeft en het pesten 24/7 kan doorgaan. Wanneer er online wordt gepest volgen we de stappen vanuit de No-blame methode zoals hierboven wordt beschreven. De school handelt alleen bij situaties die zich op school afspelen. In alle andere situaties gaan we wel in gesprek, maar kunnen we niet curatief optreden.